

МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ДӘУІРІНДЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ АУДИТИВТІ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖАҒДАЙЫ

*Ризаходжаева Г.¹, PhD, Қожа Ахмет Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, Түркістан, Қазақстан ,
e-mail:gulnara_rizahodja@mail.ru

Аңдатпа. Бұл мақалада студенттер арасындағы мультимедия сияқты ұғымдар және шетел тілін қаншалықты тиімді меңгеруге болатындығы қарастырылады. Мақалада шет тілінің негізгі құзыреттіліктерінің бірі ретінде аудитивті құзыреттілігін қалыптастырудың маңыздылығы негізделеді. Болашақ мұғалімдердің кәсіби дамуы үшін олардың аудитивті құзыреттілігін меңгерудің маңыздылығы қарастырылады.

Мақалада мультимедиялық технологияларды қолдану, осы процеске байланысты артықшылықтар мен қиындықтар қарастырылады. Ақпараттық технологияларды кез келген деңгейдегі білім беру жүйесіне енгізу бүгінгі таңда әлемдік білім беру үдерісінің дамуындағы тұрақты тенденциялардың бірі болып табылады. Осыған байланысты оларды мультимедиа арқылы білім беру саласында пайдалану барынша дамыған.

Мақалада мультимедиялық білім беру технологияларының жағдайы мен дамуы талданады. Білім беруде мультимедиялық технологиялардың пайда болу себептері көрсетілген. «Мультимедиялық білім беру» ұғымының мазмұны ашылды.

Мақалада мультимедиялық білім берудің когнитивтілігі көрсетілген. Мультимедияны пайдалану кезіндегі оқыту технологияларындағы айырмашылықтар көрсетілген. Мультимедияны пайдалану кезіндегі оқыту технологияларының артықшылықтары көрсетілген.

Мақалада шет тілі мұғалімінің бірқатар негізгі құзыреттіліктерін, соның ішінде аудитивті құзыреттілігін қалыптастырудағы мультимедия технологиялардың рөлі айқындалған. Мақалада студенттер арасында жүргізілген сауалнаманың нәтижелері берілген. Аудитивті құзыреттілікті қалыптастыру процесінде мультимедиялық технологиялар мен интернет ресурстарының маңызды рөл атқаратыны көрсетілген.

Тірек сөздер: мультимедия, құзыреттілік, технологиялар, шетел тілі, аудитивті құзыреттілік.

Кіріспе

XXI ғасыр - ақпараттандыру дәуірі, былайша айтқанда қазіргі қоғамның дамуына әсер ететін жаңа дәуір. Бұл адам қызметінің барлық салаларына әсер етті және білім беру саласынан да өтпеді.

Дәстүрлі білім беру құралдарының жаңартылған және жаңа технологиялармен барынша ұтымды үйлесуі білім беруді жетілдірудегі әр түрлі мәселелерді шешудің ең жақсы және тиімді әдістерінің бірі болып саналады.

Білім берудегі мультимедиялық технологиялар студенттердің жеке дағдыларын дамытуға, сонымен қатар студенттердің компьютерлік дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді.

Сондай -ақ, мультимедиалық технологиялар студенттердің шет тілін дамытуда және оқуда шығармашылық қабілеттерін арттыратынына кепілдік береді.

Оқытуда мультимедиялық технологиялардың рөлі мұғалімдер мен студенттер үшін өте маңызды, себебі олар оқу процесін жеңілдетеді, білімді байытады және студенттердің шығармашылық жағын дамытады.

Көптеген зерттеушілер (И.В. Роберт, О.В. Шлыкова, И. Вернер және т.б.): мультимедиалық технологиялар әр түрлі ақпаратты қамтиды деп есептейді. Бұл мәтіндік, графикалық, дыбыстық, анимациялық және бейне ақпарат болуы мүмкін. Біздің зерттеуімізде біз дыбыстық ақпарат технологиясын зерттейтін боламыз және де оның тиімділін, маңыздылығын қарастыратын боламыз.

Негізгі ережелер

Коронавирус індеті 2020 жылы әлемді дүрліктірді. Бұл індет оқу бағдарламаларына да көптеген зиянын келтірді. Сол жылдан бастап мұғалімдер оқу барысында әр-түрлі программа, қазақ тілінде айтқанда қосымшалар арқылы онлайн сабақтар жүргізуге мәжбүрлі болды. Сабақ тым жалықтыратындай өтпес үшін, мұғалімдер аптасына 2-3 реттен мультимедиялық технологияларды қолданып, өз сабақтарын осы күнге дейін қызықты өткізуде.

Қазіргі білім беруде ақпараттық кеңістіктің ақпараттануы мен жаһандануына байланысты өзгерістер байқалады. Қоғамда халықаралық ынтымақтастық пен шет тілділермен жеке байланыстардың артуы байқалады, бұл қарым-қатынас құралы ретінде шет тілін меңгерудегі тиімділігін жүзеге асырады. Шетел тілі адамзат мәдениеті үшін де, жеке тұлға үшін де маңызды компонентке айналды. Шетелдік коммуникацияның болуы толеранттылықтың қалыптасуына ықпал ете отырып, халықтар арасындағы өзара түсіністікті қамтамасыз етеді, әлемдік кеңістікке интеграцияланудың қажетті шарты болып табылады. Білім беру жүйесінің стратегиялық мақсаттарының бірі - тұлғаның бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету. Жоғары оқу орындарындағы білім беруді реформалау білім сапасын арттыру және оқыту әдістерін жетілдіру бойынша міндеттерді тұжырымдауда көрініс тапты. Шетел тілдерін оқыту мәселелеріне маңыздылығы арта түседі. Ағылшын тілі - әлемдегі ең кең таралған және маңызды тіл болып табылады. Құнанбаева С.С. айтуы бойынша бүгінде шет тілін оқыту үштікте қарастырылады: тіл – мәдениет – тұлға. Яғни, тіл арқылы мәдениетті, толерантты тұлға қалыптасады деген сөз [1].

Цифрлық технологиялардың дамуы оларды цифрлық ортада өскен ұрпаққа айналдырды, өйткені олар барлық дерлік ақпаратты Интернеттен алады. Ақпаратқа шектеусіз қол жеткізу олардың дұрыстығы жиі күмән тудыратын көзқарастарына сенімділік береді. Олар бірнеше күн бойы желіде бола алады: онлайн ойындар ойнайды, ICQ немесе Skype арқылы бір-бірімен сөйлеседі, блогтарда өмірі туралы сөйлеседі, бағдарламалар мен фильмдерді көреді. Олар жеке сөйлескеннен гөрі виртуалды ортада сөйлескенді жөн көреді [2].

Зерттеушілер былай деп түсіндіреді: «Тұлғаның қалыптасуы мен дамуына цифрлық мәдениеттің әсері тек техногендік емес, сонымен бірге гуманитарлық сипатта және цифрлық мәдениет дамып жатқан технологиялық құрылымның өзі адамды және қоршаған әлемді ғана өзгертпейді [3].

Әдетте, шет тілдерін оқыту кезінде дәстүрлі түрде жарық және дыбыс техникасы қолданылса, қазіргі уақытта оларды компьютер, планшеттер, интерактивті тақта, интернет және тіпті электронды оқу кітаптары алмастырды [4].

Мультимедия- ол аппараттық және программалық жиынтықтың бір түрі. Мультимедиялық технология, бізге, яғни пайдаланушыларға, біртұтас ақпараттық орта түрінде ұйымдастырылған гетерогенді деректермен (графика, мәтін, дыбыс, бейне) интерактивті режимде жұмыс жасауға мүмкіндік береді.

Мультимедиялық технология- компьютердің бір ерекше түрі болып саналады, себебі өзінде дәстүрлі визуалды ақпаратты қамтиды (мәтін, графика), тағы динамикалық ақпаратты- сөйлеу, өлең,бейнеклип, анимация және т.б қамтиды [5].

Біз білетіндей, сөйлеу дәстүрлі түрде жаһандық және тар мәселелердің бірі болып саналады. Бұл сөйлеудің әлеуметтік, фило және онтогенездегі, адам санасының дамуындағы және, атап айтқанда, жоғары психикалық функциялардағы, адамның еңбек және коммуникативті әрекетін жүзеге асырудағы қалыпты жағдайындағы сөйлеу рөлімен ғана анықталады және жеке тұлға ретінде және осындай әрекет субъектісі ретінде даму деп айта аламыз.

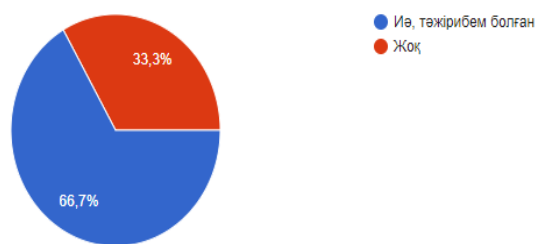
Мультимедиялық технологиялар шет тілдерін оқыту процесінде көптеген функцияларды орындай алады, мысалы:

- әртүрлі ақпарат түрлерін бір контейнер объектісінде біріктіру (мәтін, дыбыс, бейне және т.б.) және адамның әртүрлі сезім мүшелеріне әсер ету арқылы ұсыну;
- сыни тұрғыдан ойлауды дамыту;
- танымдық процесті ынталандыру;
- білім алушымен интерактивті қарым-қатынасты жүзеге асыру;
- оқушының қажеттіліктеріне бейімделу;
- оқу процесін дараландыру;
- мультимедиялық ортада топтық жұмысты ұйымдастыру;
- топта жұмыс істеу дағдыларын дамыту;
- тұрақты мотивацияны қалыптастыру;
- оқу және кәсіби дағдыларды дамыту үшін шындыққа барынша жақын жағдай жасау (виртуалды зертханалар, экскурсиялар және т.б.)

Материалдар мен әдістердің сипаттамасы

Осы бөлімнің мақсаты – шетел тілін оқыту үдерісінде мультимедиялық технологиялар және олардың тиімділігі туралы студенттердің пікірін анықтау және есепке алу. Студенттер арасында 15 сұрақ пен 30 қатысушыдан тұратын онлайн сауалнама жүргізілді. Респонденттердің нақты ақпаратын анықтау үшін google.forms арқылы онлайн сауалнама жүргізілді.

Нәтижелер

Сурет 1- Мультимедиялық технологиялар аудитивті құзыреттілікті дамыта алады деген пікірде

Жауаптар бойынша, 66,7% жауап берген студенттер мультимедиялық технологиялар аудитивті құзыреттілікті дамыта алады деген пікірде

Сурет 2- Студенттердің мультимедиялық технологиялары арқылы шетел тілін үйренуі

Жауап берген 50% студенттер мультимедиялық технологияға қызыққан соң, сол арқылы шетел тілін үйренуге жөн көрді.

Студенттердің берген жауаптарына сүйене отырып, біз студенттердің мультимедиялық технологияларды пайдалануға деген қызығушылықтары жоғары және 66,7% студенттердің шет тілін оқытуда қолдану тәжірибесі бар деген қорытындыға келдік.

Талқылау

Сауалнамаға сәйкес, мультимедиялық дәуірде жаңа технологияның көмегімен оқушылардың білім алуы, біліктілігін арттыру оңайырақ деп айтуға болады. Жауаптар негізінде көптеген студенттер мультимедиялық технологиямен тәжірибе жинақтап, есту қабілетін дамытты. Кейбір оқушылар кәдімгі өлең мен кассеталарды пайдалана отырып, өз дағдыларын дамытады. Студенттер мультимедиялық технологиялардың есту құзыреттілігін арттыруда анағұрлым тиімді екенін, бұл білім мен дағдыны жетілдіру үшін мультимедиялық қосымшаларды қолдану қажеттігін көрсетеді деп жауап берді.

Қорытынды

Мультимедия- ол аппараттық және программалық жиынтықтың бір түрі екенін анықтадық. Мультимедиялық технология, бізге, яғни

пайдаланушыларға, біртұтас ақпараттық орта түрінде ұйымдастырылған гетерогенді деректермен (графика, мәтін, дыбыс, бейне) интерактивті режимде жұмыс жасауға мүмкіндік береді.

Мультимедиялық оқыту технологиясынсыз шет тілін үйренуді елестету мүмкін емес. Шет тілінде қарым -қатынас жасаудың нақты процесін көрсетуге мүмкіндіктер бар, білім беру ортасын зерттелетін тіл мен мәдениеттің нақты жағдайына жақындату қажеттілігі, әрине, шет тілдерін оқыту әдістемесінің өзекті міндеттері болып табылады.

Қорытындылай келе, заман өзгерген сайын, оқытушылардың өздерінің студенттеріне деген әдіс тәсілдерін жаңартуға міндетті деген ойдамыз, себебі жаңа әдіс тәсілдер қазіргі заманда тез меңгеретіндігіне көзіміз жетіп отыр. Және оқытушы әрдайым студенттердің қызығушылығына сәйкес жаңа бір бағдарламалар арқылы, сабақты қызықты өткізуге тиіс. Жаңа заман-жаңа әдіс талап етеді деген оймен, біз цифрлы/ақпаратты заманда өмір сүрген соң, әрқашан жаңа әдіс іздеуде болуға міндеттіміз.

ӘДЕБИЕТ

[1] Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. - Алматы, 2010. - 344 с.

[2] Джусубалиева Д.М., Мынбаева А.К., Сери Л.Т., Тахмазов Р.Р. Цифровые технологий в иноязычном образовании. Дистанционное обучение. - Алматы, 2019. – 118 с.

[3] Черных С.И., Паршиков В.И. Цифровая культура как гуманитарный феномен //Профессиональное образование в современном мире. 2016. – Т. 6. – № 4. – С. 601-607

[4] Ветров Ю., Глухов И. Информационные технологии в образовательном пространстве технического университета //Высшее образование в России. -№3. - 2004. – С.27

[5] Приложение к приказу Председателя Правления Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен» № 133 от 8 июня 2017 года. Режим доступа: URL: <https://atameken.kz/ru/services/16-professionalnyye-standarty-i-tsentry-sertifikatsii-nsk>. [Дата обращения: 27.05.2021].

REFERENCES

[1].Kunanbayeva S.S. Teoriya i praktika sovremennogo inoyazychnogo obrazovaniya (Theory and practice of modern foreign language education). - Almaty, 2010. - 344 p. [in Rus.]

[2].Dzhusubaliyeva D.M., Mynbayeva A.K., Seri L.T., Takhmazov R.R. Tsifrovyye tekhnologiy v inoyazychnom obrazovanii. Distantcionnoye obucheniye (Digital technologies in foreign language education. Distance learning). - Almaty, 2019. – 118 p. [in Rus.]

[3] Chernykh S.I., Parshikov V.I. Tsifrovaya kul'tura kak gumanitarnyy fenomen //Professional'noye obrazovaniye v sovremennom mire (Digital culture as a humanitarian phenomenon //Professional education in the modern world). 2016. – Т 6. – № 4. – P. 601-607 [in Rus.]

[4] Vetrov YU., Glukhov I. Informatsionnyye tekhnologii v obrazovatel'nom prostranstve tekhnicheskogo universiteta//Vyssheye obrazovaniye v Rossii (Information technologies in the educational space of a technical university //Higher education in Russia. -№3. - 2004. – P.27 [in Rus.]

[5] Prilozheniye k prikazu Predsedatelya Pravleniya Natsional'noy palaty predprinimateley Respubliki Kazakhstan «Atameken» № 133 ot 8 iyunya 2017 goda (Appendix to the order of the Chairman of the Board of the National Chamber of Entrepreneurs of the Republic of Kazakhstan "Atameken" No. 133 dated June 8, 2017.). Rezhim dostupa: URL:

СОСТОЯНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ АУДИТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ В ЭПОХУ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

*Ризаходжаева Г.¹, PhD, Международный казахстанско-турецкий университет имени Ходжи Ахмеда Яссави, Туркестан, Казахстан, e-mail: gulnara_rizahodja@mail.ru

Аннотация. В этой статье обсуждаются такие понятия, как мультимедиа среди студентов, и способы эффективного изучения иностранного языка. Авторы обосновывают важность формирования аудитивной компетенции как одной из основных компетенций иностранного языка. Рассмотрена важность овладения слуховыми компетенциями для профессионального развития будущих учителей.

В статье рассматриваются вопросы применения мультимедийных технологий, преимущества и сложности связанные с этим процессом. Включение информационных технологий в систему образования любого уровня на сегодняшний день является одной из наиболее устойчивых тенденций развития мирового образовательного процесса. В связи с этим их использование в области образования посредством мультимедиа считается наиболее разработанным.

Статья анализирует состояние и развитие мультимедийных образовательных технологий. Показаны причины появления мультимедиа-технологий в образовании. Раскрывается содержание понятия "мультимедийное образование".

Статья показывает когнитивность мультимедийного образования. Показаны отличия технологий обучения при использовании мультимедиа. Показаны преимущества технологий обучения при использовании мультимедиа.

В статье определена роль мультимедийных технологий в формировании ряда ключевых компетенций учителей иностранного языка, в том числе аудитивной. В статье представлены результаты опроса студентов. Показано, что мультимедийные технологии и Интернет-ресурсы играют важную роль в формировании слуховой компетентности.

Ключевые слова: мультимедиа, компетенция, технология, иностранный язык, аудитивная компетенция.

CONDITION OF FORMATION OF AUDITIVE COMPETENCE OF STUDENTS IN THE ERA OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES

*Rizakhojayeva G.¹, PhD, International Kazakh-Turkish University named after Khoja Ahmed Yassavi, Turkestan, Kazakhstan, e-mail: gulnara_rizahodja@mail.ru

Abstract. This article discusses concepts such as multimedia among students and how to learn a foreign language effectively. Authors substantiates the importance of the formation of auditory competence as one of the main competencies of a foreign language. The importance of mastering auditory competencies for the professional development of future teachers is considered.

The article discusses the application of multimedia technologies, the advantages and difficulties associated with this process. The inclusion of information technology in the education system of any level today is one of the most stable trends in the development of the world educational process. In this regard, their use in the field of education through multimedia is the most developed.

The article analyzes the state and development of multimedia educational technologies. The reasons for the emergence of multimedia technologies in education are shown. The content of the concept of "multimedia education" is revealed.

The article shows the cognitiveness of multimedia education. The differences in teaching technologies when using multimedia are shown. The advantages of teaching technologies when using multimedia are shown.

The article defines the role of multimedia technologies in the formation of a number of key competencies of teachers of a foreign language, including auditing. The results of the questionnaire survey of students are presented. It is shown that multimedia technologies and Internet resources play an important role in the formation of auditory competence.

Key words: multimedia, competence, technology, foreign language, auditory competence.

Статья поступила 15.11.2021